

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

15. Quo tempore & qua ratione Græcorum Ecclesia à Rom. Pontificis
potestate, & iurisdictione se subtraxerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Pontificem adijt, & ab eo absolutus est. Sic dicit Gelafius in epist. ad Episcopos Dardanie, Palladius Episcopus, Chrysofomi discipulus in vita ipsius Chrysofomi, Sozom. lib. 8. cap. 26. Niceph. lib. 13. cap. 34.

Liberatus in Breuiario scribit: B. Athanasius Romanum Pontificem appellauit: & Hieronymus in epist. 16. dicit Athanasium Romam confugisse, quasi ad tutissimum communionis suae portum. Socrates item libro 2. cap. 11. & 13. Quoniam Ecclesia, inquit, Romana priuilegium præter ceteras obtinebat, cum Iulius intellexisset contra Athanasium Antiochia Pseudosynodum fuisse celebratam, scripsit eos contra Ecclesia Canones egisse, quod illum ad Concilium uocassent, quippe cum Canon Ecclesiasticus ueter præter sententiam Episcopi Romani Concilia celebrari. Sozomenus lib. 3. cap. 9. Iulius certior factus (videlicet ab Episcopis Aegypti) suum non esse Athanasio in Aegypto vitam agere, eum ad se accersuit. Ad illos autem qui Antiochia in unum conuenerant, nam forte fortuna id temporis eorum Epistolam acceperat, scripsit atque adeo incusauit, quod clam contra Fidem Concilij Nicani nouas res moliti fuerant, quodque contra Leges Ecclesia ipsam ad Concilium uocarent. nam legem esse ad Sacerdotij dignitatem spectantem, qua pronuntiat acta illa irrita esse, qua præter sententiam Episcopi Romani constituntur. Reuertit Eusebius libro 5. Historie Ecclesiasticae, cap. 24. Victorem episcopum Romanum excommunicationi subiecisse Asiæ Præsules, qui cum cæteris ecclesiarum episcopis Pascha in die Dominico non colebant. Et quamuis scribat, cæteris omnibus eam excommunicationem parum placuisse episcopis: Asianos tamen dicit à Victore acris, & acerbis obiurgatos. Quare licet factum cæteri episcopi non probauerint, ius tamen penes Romanum Pontificem fuisse agnouerunt, quo posset episcopos Asiæ à sacris, & societate piorum submouere.

Antherus episcopus Romanus, in Epistola ad Episcopos Baticos, & Toletanos, sic ait de mutatione episcoporum: Cum hanc Sanctam Sedem consulere uoluisset, scitote eam communis utilitate atque necessitate fieri licere, sed non libito cuiusquam aut dominatione. Eusebius de quadam parua ciuitate, auctoritate Apostolica uocatus est Alexandriam. Idem refert de Anthero Nicephorus lib. Gennadius in Catalogo Scriptorum ecclesiasticorum: Sixtus 111. Roma Episcopus, ad Orientis Episcopos aduersus errorem Nestarii succidentium sententias direxit: Et in 1. Tomo Conciliorum refertur: cum Polychronius Hierosolymitanus episcopus Simoniacæ prauitatis accusaretur, Sixtus Pontifex Romanus in Concilio episcoporum 48. misit Legatos suos Hierosolymam, qui Synodo episcoporum 76. conuocata, damnauerunt Polychronium Patriarcham: quem Sixtus postea suæ sedi restituit.

CAP. XV.

Quo tempore, & qua ratione Græcorum Ecclesia à Romani Pontificis potestate & iurisdictione se subtraxerit.

Hic dicenda sunt duo: Vnum quando primum Græci præsertim uero Constantinopolitani Primatum, & summam in omnes potestatem Romani Pontificis negare & recusare cœperint: Alterum quibus ex causis, sese ab ecclesia Romana segregauerint atque se iunxerint.

Quod ad primum attinet; Sciendum est, anno salutis 838. ad summum Pontificatum Nicolaum I. esse prouectum: de quo Rhegino anno Domin. 868. ita scribit: Post B. Gregorium usque ad presens, nullus Præsul in Vrbe Nicolao uidetur equiparandus. Et Otho Frisingensis lib. 6. cap. 3. appellat eum Religiosum, ac Dei zelo plenum Sacerdotem: & Ado in Chronico, uirum Religione præcipuum. Hic Nicolaus, postquam Ignatius ab ecclesia Constantinopolitana, cui iure præsidebat, per tyrannidem deiectus fuerat, & Photius laicus ex militia eidem ecclesie Præfe-

ctus, ex eaquere offensio, & Schisma Constantinopolitortum fuerat, epistolam ad omnes uicæ Religionis ministros scripsit. Vbi inter alia sic ait: Imperator Michael, qui & ipse Barda Patrij uersutus fuit, & Photij parti fauere, ad Apostolatam nostrum Legatus, cum Episcopis designatis, accusationes quasdam aduersum Ignatium deferentibus petijt, ut à Sede Apostolica missos daremus, qui scandala illa sceleret. Et post: Legatus Imperialis, nomine Leo à secretis, duo volumina obtulit: quorum unum depositionis Ignatii gesta continebat alterum, de sancti imaginibus. habebat acta. Desulit præterea idem Leo Imperialis litteras, ut in depositionem Photij subscriberemus: quod coram tota Ecclesia nos facturos non esse professi sumus. Hac ille.

Ex quibus planum est, Græcos usque in illud tempus Romani Pontificis auctoritatem, & Primatum agnouisse, utpote, sine cuius approbatione, & consensu id quod fecissent ipsi, consistere non posset. Idem Nicolaus in Epist. ad Michaelem Imperatorem: Præuilegia, inquit, Ecclesia Romana Christi ore in B. Petro firmata, perpetua sunt, & diuinitus radicata atque plantata, impingi possunt, euelli non possunt, quæ ante Imperium vestrum fuerunt, & permanent (Deo gratias) hæcenus illibata, manebunt quæ post uos, & quousque Christianorum nomen prædicatum fuerit, illa subsistere non cessabunt immutata. Ista igitur præuilegia huius Sanctæ Ecclesie à Christo donata, à Synodo non data, sed solummodo celebrata & uenerata: per quæ non tam honor quam onus nobis incumbit, licet ipsum honorem non merito nostris, sed ordinatone gratie Dei per B. Petrum, & in B. Petro simul adepti, nos cogunt omnium habere sollicitudinem Ecclesiarum. Hæc Pontifex. Ex quibus liquet, ad illud usque tempus Romani Pontificis mira Fidei, & Religionis constantia in litteris ad Constantinopolitanos Imperatores & Patriarchas, Romanæ ecclesie Primatum, & supremam in omnes Ecclesias potestatem professos fuisse. Ex eo tempore Græci à Romana ecclesia, & Romani Pontificis fide, & potestate primum delinuerunt. Vnde idem Nicolaus in eadem Epistola, ad Michaelem Imperatorem ait: A sexta Synodo Imperatores, aut heretici, aut sancti per pauci Catholici fuerunt. Et heretici quidem, si mutare ad nos designati sunt, non est mirum, nouerunt enim per gratiam Dei, nos nunquam penitus subsociatos: Catholici uero nostrum præsidium quaesierunt, sicut Synodus sub Constantino, & Irene facta indicat. Hoc idem dicit Pontifex, quia à prima Synodo Nicæna usque ad illud tempus Constantinopolitani Patriarchæ, statim, ut ad dignitatem euecti erant, suas Fidei, Religionis, & obediencie litteras ad Romanos Pontifices mittebant, & Constantinopolitani Imperatores, de Fide, & Religione eosdem Romanos Pontifices de more consultabant. Et Synodi in Græcia, & Oriente celebratæ confirmationem à Romano Pontifice petebant. Ex quo factum est, ut cum Græci octo Synodos Oecumenicas, intra octingentos annos initio à Nicæna facta, in Oriente habitas uiderint: quamdiu uidelicet, eum ecclesia Romana confenserunt, nullam quæ uel nomen Synodi falso haberet, post tempora Nicolai Primi, per hosce septingentos annos, & eo amplius celebrare potuerint: nimirum, quia se à Romani Pontificis fide, & iurisdictione subduerunt.

Anno salutis millesimo quadagesimo nono, creatus est Pontifex Romanus Leo IX. qui, ut scribit Sigonius lib. 8. de Regno Italia, Quoniam Constantinopolitana ecclesia à Romana multis iam annis defecerat, & Primatum sibi tunc Constantino Imperante, & Michaele Patriarcha, temere, & superbe arrogabat, tres Legatos ad eam superbiam recundendam destinauit, Federicum Archidiaconum Cancellarium suum, Vbertum episcopum Silue Candidæ, & Petrum Archiepiscopum Amaliphitanum. Interea Leo in morbum incidit, & eius Legati Constantinopolim peruenierunt: qui quidem honorifice sunt ab Imperatore suscepti, & mox concilium induxerunt ad Græcorum hæreticos cognoscendas: & eo Imperator, & Patriarcha uocati venire recusarunt: nam Patriarcha sibi Principatum ecclesie uendicabat. Federicus uero, Ponti-

ficus, à quo fuerat missus, Legatus, animi magnitudinem imitatus, rem dignitati Romanæ ecclesiæ congruentem effecit: quippe qui Vrbe egressus, Sandalia more Apostolorum, à pedibus detraxit, & super ipsos Græcos pulcrem exussit. Quo factò tantum errorem omnibus Constantinopolitanis inculsit, vt Imperator, & Patriarcha, cum Clero, & Populo postridie facer, & cinere obuolui, ad eum perrexerint, & Apostolicam auctoritatem ad terram vsque prolapsi venerati sint. Inde cum nuncium de morte Pontificis accepissent, hæresib. eorum, & Michæle Patriarcha, & Leone EPISCOPO Acridano damnatis, in Italiam redierunt muneribus extimjs, quæ Sancto Petro offerrent, ab Imperatore donati.

Leo igitur Pontifex in *Epistola aduersus presumptiones Michælis Constantinopolitani, & Leonis Acridani episcoporum*, postquam ex Sacris Literis Petri Primateum demonstrauit tandem subiungit, Romanam ecclesiam, tum per Beat. Petrum, tum per successores suos, omnes hæreses profigillat; & ipsam Romanam ecclesiam, in fide Christi Petri confessione fundatam, nec vquam defecisse, nec in fine defecuram. Et postea enumerat quindecim, aut eo amplius Constantinopolitanos episcopos, quorum aliqui fuerunt Atriani, alij Macedoniani, Nestoriani, Eutyriani, Monothelitæ: Denique ostendit, omnes, post Ioannem Patriarcham Constantinopolitanum, qui tempore Pelagij I. & Gregorij I. sedit, quadringentos annos, & plures, nomen Oecumenici, seu vniuersalis EPISCOPI, & Patriarchæ sibi sumpsisse, nec oblatum à quoquam, nec concessum, sed potius denegatum, immo sub Anathematis interpositione ab Apostolica, & prima Sede, & à Sanctis, & Orthodoxis Patribus interdictum. Cum autem à Patribus in Chalcedonenſi Synodo, ob reuerentiam Sanctæ Romanæ, & Apostolicæ Sedis, Sanctissimo Leoni I. Pontifici, & præclarissimo Doctori, & eius successoribus oblatum fuerit, nec tamen ab illo aut ab illo successorum eius hæctenus receptum, hæc ille. Ex quare parte liquet, Constantinopolitanos Patriarchas à tempore Photij Patriarchæ, Romanæ ecclesiæ Primatum denegasse.

Quod ad secundum caput attinet, plures causæ videntur extitisse, ob quas Græci à Romana Ecclesia delinuerunt. Ac prima quidem tanti mali causa fuit, leuitas Græcorum, vel in excogitandis, vel in defendendis hæresibus, aut schismatum occasionibus. Secunda, fuit Constantinopolitani Præfulis inuidia, & ambitio: nam postquam Ioannes, qui primus sibi nomen superbum, & arrogans vniuersalis episcopi vendicauit, tam acriter fuit à Pelagio I. & Gregorio I. reprehensus, vt qui deinde successerunt, nec Romanum Antistitem superiorem libenter, & omni ex parte agnouerint, nec à tam arroganti, & temerario episcopi titulo, adduci potuerint, vt abstinerent. Tertia causa fuit Imperatorum Orientalium hæresibus adhaerentiam tyrannicam, & superbia: quorum aliqui non solum hæresibus fauerunt, sed etiam hæresiarhæ facti sunt, vt Leo Leonomachus, & Constantinus Corpronimus: qui cum viderent eorum hæreses Romano Pontifici non probati, ei parere recularunt. Quarta demum accessit eius tanti schismatis causa, quod Pontifex Romanus Græcorum Imperatores ob hæresim, Urbis Romæ Imperio, & magna ex parte Italia priuasset. Et Beda in *Historia Ecclesiastica Anglorum lib. 4. c. 1.* insinuat Græcos ab ecclesia Latina deficientes, velut non recte ad Euangelij veritatem ambulantes. Sic enim ait: *Cum Vitalianus Papa Theodorum in Tarſo Cilicia natum, in Angliam misisset, Adrianum aduocasset, qui attenderet ne quid Theodoros Græcorum more, contra veritatem Fidei, cui præfesset, introduceret.* Sic Beda. Item etiamſi Græci à Romana ecclesia sese diuiserunt: non tamen omnes Orientis episcopi Romanæ Primatum contiuo denegarunt: nam eo etiam tempore, quo Præfules Constantinopolitani à Latina ecclesia defecerunt, Patriarcha Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus cum Romana ecclesia consenserunt. Vt

eum constat ex *Epist. Leonis IX.* Antiochenus episcopus Fidei suæ confessionem, vna cum literis Synodalibus ad ipsum Leonem IX. misit eo tempore, quo Michael Constantinopolitanus Imperator, & Acridanus Bulgarorum episcopus, vel maximis contumelijs ecclesiam Romanam affecerunt. Eo vsque Græcorum odium, & inuidia processit aduersus Romanum Pontificem, & Ecclesiam Latinam, vt Michael Theophili, & Theodoti filius, Constantinopolitanus Imperator, cum Ignatium Patriarcham inique à Pontificia dignitate deiciendum curaret, & ob eam rem à Pontifice Romano iure reprehenderetur, eo insanix proruperit, vt linguæ Latinæ iniuriam irrogans, in Epistola sua eam appellauerit Barbaram, & Scythicam. Vnde Nicolaus I. in *epistola ad ipsum Michælem*: *O furor, inquit, qui nec lingua nouis parcere, quam Deus fecit, & qua inter ceteras in nomine Domini constituitur, quia Dominus noster Iesus Christus in gloria est Dei Patris. & qua cum Hebraea, atque Græca, in titulo Domini à reliquis discretis, insignem Principatum tenens, omnibus nationibus prædicat Iesum Nazarenum, Regem Iudæorum.* Et post: *In principio Epistola vestra; Imperatorem vos nuncupatis Romanorum, & rament Romanam linguam, Barbaram appellare non videremini eccle quotide, immo vero in præcipuis festiuitatibus inter Græcam linguam voluit quiddam pretiosum, hanc quam Barbaram, & Scythicam linguam appellatis, miscere.* Postea: *Istius enim ditione lingua, Constantinopolitana ecclesia lectionem Apostolicam, & Euangelicam in stationibus ferunt primitus recitare, sicut demum Græco sermone, propter Græcos vtrique ipsas lectiones pronuntiare.*

Sub Constantino Monomacho Græci Constantinopolitani, omnes Latinorum ecclesias, quæ penes ipsos erant, clauerunt, & Monachis cœnobis abstulerunt, nisi Græcorum viuere moribus, & institutis. Vnde Leo IX. in *Epistola ad Michælem Constantinopolitanum, & Archidiaconum Bulgarorum Episcopum capit. 29.* ait: *Ecce in hac parte Romana Ecclesia, quanto discretior, moderatior, & elementior vobis est: si quidem cum intra, & extra Romanam plurima Græcorum reperiantur Monasteria, siue Ecclesia, nullus eorum adhuc perturbatur, vel prohibetur à paterna traditione, siue sua consuetudine: quia potius suadetur, & admonetur eam obseruare. Sic namque, quia nihil obstat salutis creditum pro loco, & tēpore consuetudines, quando vna fides per dilectionem operans omnia, qua potest, vni Deo cōmendat omnes.*

Item eo vsque furoris, & auertentiæ Græci deuenerunt, vt si quando Sacerdotes Latini super eorum altaria factis operarentur, non prius ipsi sacrificare vellent in illis, quam ea, tanquam per hoc inquinata & polluta, abluerent & expiarent Baptizatos etiam à Latinis rebaptizare temere solebant, vt constat ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cap. IIII. vbi dicitur: *Lesse Græcos in diebus nostris ad obedientiam Sedis Apostolicæ reuertentes fouere & honorare velimus, mores ac ritus eorum, in quantum cum Domino possumus, sustinendis; in his tamen illis deserre, nec volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarum, & Apostolicæ derogant honestati.* Subdit: *Volentes ergo tantum ab ecclesia Dei scandalum amouere: sacro sancto Concilio, districte præcipimus, ut altaria, in quibus Latini celebrant, lauare; & baptizatos ab illis rebaptizare de cetero non presumant: conformantes se, tanquam ecclesiæ filij Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ matri suæ: vt sit vnum Ovis, & vnus Pastor.* Si quis autem quid tale præsumserit, ex communicationis mucrone percussus, ab omni officio & beneficio Ecclesiastico deponatur. Item eo tempore Imperator Constantinopolitanus promisit præmia daturum his, qui ad ipsum deferrent aliquid, in quo Ecclesia Latina à Fide & religione, vt ipse dicitur, aberraret: Et delatæ sunt ad ipsum nonagintanouem sententiæ, aut consuetudines, in quibus Latinos, quia à Græcis desidebant, à Fide & religione errare dicebant: vt quod in azymo pane consecrarent, quod Sabbato icuiam ieruarent, & non tanquam festum eum diem colerent: quod à suffocato & sanguine non abstinerent: quod Spiritum

sanctum ex Patre & Filio procedentem asserent: quod Symbolo Fidei in Concilio primo Constantinopolitano edito addidissent, *Filioque*: cum tamen in eo Concilio, & postea in Chalcedonensi, anathemati fuerint subiecti, qui aliam Fidem composuissent, aut Symbolo prædicto quippiam detraxissent, vel adiecerint: quod pueris Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum non darent, & id genus alia. Vnde Græci, à sancto Bernardo libro tertio de Consideratione ad Eugenium, notati sunt his verbis: *Ego addo & pertinacia Græcorum, qui nobiscum sunt, & non sunt iuncti Fide, pace diuisi: quamquam & in fide ipsa claudicauerint à rectis sententiis.* S. Antonius Archiepiscopus Florentinus, Tertia Parte Historiarum, Titulo 22 caput. 13. §. 1. & 2 scribit, præcipuas Orientis Ecclesias, & maxime Constantinopolitanam, duodecies seipsas ab Ecclesiæ Romanæ Fide & potestate subtraxisse. Et certe ter publice, & aperte Græci ad eiusdem Ecclesiæ Romanæ fidem & religionem redierunt, videlicet, in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. in Lugdunensi sub Gregorio X. in Florentino sub Eugenio IV. & in hoc vltimo Concilio anno salut. 1438. Ioannes Palæologus Imperator, Constantinopolitanus Patriarcha, & Græci multi alij EPISCOPUS, postquam eum Latinis de Ecclesiæ Romanæ Primatu disputarunt, in hac sententiam conuenerunt. *Definitus Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in uniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, et inique Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi in Beat. Petro piscandis, regendis, & gubernandis uniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo potestatem plenam traditam esse: quemadmodum etiam gestis Occidentiorum Conciliorum, & in Sacris Canonibus continetur.* Hæc ibi. Et est maxime animaduertendum; Græcos Episcopos & Doctores primatum Romani Pontificis in eo Concilio agnouisse, non vi quapiam coactos, non numero suffragiorum à Latinis victos, sed sua sponte & voluntate ductos, nam cum soli Græci in Imperatoris Constantinopolitani domum. Latinis absentibus, conuenissent, lectis, ut in sessione vltima Concilij Florentini refertur, Græcorum Doctorum de summi Pontificis potestate sententijs, eo modo definiunt quem paulo ante in diebus, a ut libris id confectum extate, referam in præfati aliquot testimonia Græcorum, Gregorius Pachimerius libro quinto Historiarum hæc recenset capita pacis Græcorum cum Latinis: Videlicet, *Principatus sit Romana Sedes: Licet Græci ad eam appellare: & memoria Romani Pontificis una cum Patriarchis celebretur.*

Leonius Chalcondyla: Rerum Turcicarum libro 1. sic ait: *Romani, & ipsorum Pontifex nullam profus omittentis occasionem Legatos miserunt ad Græcos, ut conuenientes in unum, Conciliumque celebrantes, quantum ad religionem Christianam attinet, inseruissent congruarent. At Græci cum plurimū annis aduersum Romanos contentiones mouissent, noluerunt patrii Religionis suæ cultum perturbari. Tandem Ioannes Palæologus, Græcorum Rex, assumptis Bizantijs Episcopis, & Græcorum doctis, ad colloquium venit cum Pontifice Romano Eugenio IV. Demum Græci pariter, & Romani in Religionis negotio consenserunt. Sed Græci qui domi remanserant, noluerunt stare isti, quæ decreta erant in Italia Synodis. Hinc perpetuo discordes fuisse Græcos aduersum Romanos constat. Hæc ille.*

1478

Insuper ne Græcos ipsos non propria conscientia, sed sociorum cohortatione ad hanc Romanæ Ecclesiæ fidem & religionem tractos putaremas: considerandum est, quod Iosephus Patriarcha Constantinopolitanus cum domi suæ solus esset, & vltimum vitæ suæ diem instare præsentiret, ita scriptum reliquit, ut haberetur in sessione vltima Concilij Florentini: *Quoniam ad extremum vitæ meæ perueni: idcirco pro meo munere, dilectis filijs benignitate Dei, meam sententiam his litteris paleam facio. Nam quæ Domini Iesu Christi Catholica & Apostolica Ecclesiæ Ro-*

me veteris sentiat ac celebrat, omnia me quoque sentire, & credere profiteor, ac ipsi plurimum acquiesco: Beatissimum autem Patrii Patrem ac Summum Pontificem, Rom. que vltimo Patrem, Domini nostri Iesu Christi Vicarium esse certè: atque animatum Purgatorium esse non inficio. Datum Florentia die octauo mensis Iunii, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Item hæc Græcorum confessio non subito, non verbis tantum facta est, sed post diuturnam deliberationem, & singulorum subscriptionibus, vno excepto Episcopo Marco Ephesino, & sigillo Imperatoris Constantinopolitani confirmata est. Aderant quoque Vicarij trium Patriarcharum, Alexandrini, Antiocheni, Hierosolymitani: qui singuli exemplar litterarum, quæ subscriptæ fuerunt, ad singulas Patriarchales ecclesias detulerunt. Denique Legati Patriarchæ Armeniorum superueniunt, & cum ecclesiæ Catholica sese coniunxerunt: ab Eugenio VI. Pontifice Fidei Regulam accipientes, quæ confessio fuit tenere quicquid tener & doceret Romana Ecclesiæ: & damnare quicquid illa damnat.

Genadius Scholarius Patriarcha Constantinopolitanus, qui in Synodo Florentina interfuerat, pro Latinis contra Græcos, de quinque capitibus scripsit: quibus terminum erat de Primatu Summi Pontificis: quem Primatum Græcorum parum testimonij demonstrat.

Matthæus quidam Hieromonachus cum de varijs Canonibus Græcis scriberet, tum Constantini Magni, tum Iustiniani Primi, leges & iura, de Romani Pontificis Primatu protulit. Iacobus Nauarchus Ondischoranus in Epistola Asiatica, sic ait: *Cum Eugenius ad Orientem, & Aethiopicam Patriarchas scripsisset, illi in suis Epistolis de Latina Ecclesiæ, & Pontificis auctoritate honorifice, Catholice ac discrete scripserunt: Iacobus enim Ioannes, qui se B. Martij sibi Alexandrina, & totius Aegypti, Libya, Peninsulis, & Occidentalis Aethiopicæ Patriarcham nominat, Pontificem Romanum, Sacerdotij perfectionem, & omnium Ecclesiarum Apostolicum pastorem vocat, Sacerdotum principem, peregrinantium, quæ ceteris viam salutis ostendat, ducem, & tanquam lanquentium medicum, Iesus vero Vicarius Hierosolymitanus Andreas, Abbas Syrus, caput, & uniuersalis Ecclesiæ doctorem eum appellat: Latinam vero Ecclesiam retinere doctrinam, quam ab initio Petrus & Paulus tradiderunt, quam alia Ecclesiæ deserunt, & se à Romana Ecclesiæ matre, & magistra omnium separant, Gentibus in opprobrium, & ruinam tradita sunt, ut videtur in Armeniis, & Græcijs, & vobis Iacobitis cernitur. Sic ille.*

Nicodemus Abbas Aethiops, & Hierosolymis Vicarius Patriarchæ, apud Sanderum de visibili Monarchia Ecclesiæ, anno 1432. Palam est, inquit, eos qui à Romana Ecclesiæ defecere, corruisse: & dum quisque suam fidem veterem prædicat, quod à Demone est, relicta Apostolorum sententia, in vias sui sensus abyssos omnes: Aethiopicam tamen integram & liberam perdidisse, quia nequaquam perfidia & voluntaria defensione, ut alia Ecclesiæ peccasset: ac propterea in seruitutem & exterminium non incidisset: sed locorum distantia & iudicium periculis suam fidem fuisse: nec non Pontificum negligentia accidisse, ut nulla visitationis memoria, aut litterarum ratio apud eos à quinquecentis annis extaret: Nihilominus Aethiopes tanta veneratione Sedem Romanam colunt, ut pedes eorum osculantur, qui Romam veniunt in Aethiopicam, vestiumque eorum partes rasere: & reliquiarum loco seruire, Nec mirum: Si enim Regina Saba obiit Hierusalem, ut audiret sapientiam Salomonis: plus quam Salomon Summus Pontifex est: Regem item Aethiopicum tantum facere Romanum Pontificem, & Latinorum Fidem, ut nihil aque in votis habeat, atque, ut cum Romanis iungantur Aethiopes, & se Pontificis subdant pedibus: audissimèque amplexurum esse, quæ de concordia inuicem statuentur in Synodo. Pontificem autem omnium Ecclesiarum caput scietur: suoque splendore orbem illustrare: Cui omnes Patriarchæ, Episcopi, Imperatores, & Reges inclinantur: nec se Legatos dispuant gratia mittere, sed ut Summi Pontificis sententiam de Fidei rebus sequantur. Quis enim, nisi soli lumen auferat? Ingens est, inquit, & vetusta Latini-

ram scientiam, & ubi nota, nec oportet discipulum esse supra Magistrum. Hæc ille in suis literis anno 1441. die 18. Octobris ad Eugenium IV. misit. Addit his omnibus, se affuturum Pontifici in sacris Iacobitarum Patriarcha, & Sarracenis, ne vi, vel ambitione aliqua impediatur. Philetus vero Alexandria, & Ægypti Patriarcha, Petram Fidei Romanum Pontificem vocat, & Luporum repulsores omnium Ecclesiarum caput, cæterorum Patriarcharum protectorem. Addit se exequendum Pontificis sanctiones, scripsit sequi Ioanni Palæologo Imperatori, tanquam tyrannos excommunicandos, qui ea, quæ in sancta Synodo statuta essent, non reciperent. I. die Septembris anno Domini 1440. Hæc omnia apud Iacobum Nauarchum.

CAP. XVI.

Quo tempore, & quæ de causa Archiepiscopus Rauennas olim se, & suam Ecclesiam à Romano Pontificis potestate & iurisdictione subtrahere conatus sit.

Sciendum est Rauennam à Valentiniano III. Imperatore multis muneribus, & prærogatiuis exornatam fuisse, ita ut ipse Imperator Episcopo Rauennati pallium ex lana donauerit, quo tunc soli Cæsares uti solebant. Et teste Blondo ex Agnello, duodecim ciuitatum Flaminia & Emilia Episcopos, vel Romani Pontificis, qui tunc præerat, assensu & mandato, vel auctoritate sua, quam sibi in hæc re contra ius diuinum usurpauit, subiciendos curauit, Arimini, inquam, Cefennæ, Fori Liuij, Fori Pompilij, Fori Cornelij, Fauentia, Britonori, Bononia, Mutina, Rhegij Lepidi, Palmæ, Placentia, & ex eo tempore Rauennas Ecclesia Archiepiscopi dignitate exornata est: quos deinde Episcopos Honorius III. Simoni Episcopo Rauennati subiectos pariter esse voluit.

Refert item Agnellus constituisse Valentinianum, ut Rauenna post urbem Romam, Italia caput esset. Deinde eam vrbem Theodoricus Ostrogothorum rex sua præsentia maxime illustrauit, in ea enim Regiam sedem locauit: tandem Exarchorum potentia amplificata est, qui in ea vrbe à Constantinopolitanis Imperatoribus missi ad Italiam gubernandam, sedem quoque suam more, & imitatione Ostrogothorum Principum posuerunt.

Ex his factum est, ut quidam Archiepiscopi Rauennates ambitione & inuidia in superbiam elati, se, & suam Ecclesiam à Rom. Pontif. potestate, fide & iurisdictione sæpe subtrahere tentauerint.

Primus fuit Ioannes Rauennas Archiepiscopus, vir audax & superbus, qui à Pelagij I. Pontificatu, per aliquot annos Romanæ Ecclesiæ iussa neglexit, & obedientiam debitam abiecit: hic prauum exemplum cæteris Archiepiscopis reliquit, qui cum Romanis Pontificibus de Primatu & auctoritate non semel & iterum, sed sæpius decertarunt, contendentes se, & Ecclesiam Rauennatem extra iurisdictionem & potestatem Romani Pontificis esse. Gregorius Pontifex anno Domini 594. Ioannem Archiepiscopum Rauennatem non solum in sacris, sed etiam in Publicis supplicationibus pallio contra Apostolicam auctoritatem videntem, seuerè, sicuti debuit, increpauit, ut qui pius sibi quam fas esset, assumeret. Sed demum ad monitus Gregorius, alios etiam ante illum Antifites eum ritum seruasse, ab eo reprehendendo destitit.

Anno sal. 648. teste Sigonio lib. 2. de Regno Italia, Ecclesia Rauennas iterum à Romana descitit, auctore Mauro Episcopo qui Bono successerat. hic in ista ingenio superbia inflatus, & opportuno Constantis Imperatoris fauore fulsus, neque consecrationem, neque pallium à Pontifice Romano sumere voluit, sed illam à tribus suæ ditionis Episcopis, hoc ab Imperatore accepit: & Episcopos sibi subiectos, iniussu summi Pontificis consecrauit. Ex quo Ecclesia Rauennas hæresi, quam vocabant Autoceph-

liam, laborauit. Maurum Pontificiam auctoritatem recusantem ad se vocauit Vitalianus: & venire renuentem, à sacris amouit. At ille eo usque temeritatis & infamiam processit, ut eadem in Vitalianum tela retorserit. Anno 672. ut scribit idem Sigonius, diem suum obiit, præcepto Cleris suis dato, ne aliquando Romano Pontifici parent. Quod statim ut Adeodatus cognouit, ne Mauro iusta è ritu Ecclesiæ solueretur, edixit. In locum Mauri susceptus Reparatus, eandem contumaciam tenuit: & ad Imperatorem profectus, eadem iura quæ Maurus obtinuerat, ab eo impetrauit. Huic successit Theodorus, qui cum veterem Cleri disciplinam nimia superiorum Auitum indulgentia lapsam reuocare vellet, Clericos plerosque nouorum institutorum seueritate offendit. Itaque die Natali Domini ad eadem S. Apollinaris Classensem, ad rem diuinam de more faciendam, ipsum contra instituta deducere noluerunt. Quam iniuriam ut vlcisceretur, Ecclesiam Rauennatem, quod ipsos agere, & magno animi dolore latus seiebat, Ecclesiæ Romanæ, literis ad Pontificem scriptis, restituit, & ipse Romam Concilij causa profectus, ad Agathonis pedes sese supplex abiecit, ac præfens obedientiam, ac fidem, quam Maurus & Reparatus sui præcessores abnuerant, Romanæ Ecclesiæ reddidit.

Anno salutis humanæ septingentesimo octauo, quo ad Petri sedem euectus Constantinus fuerat, mortuo Damiano Rauennati Archiepiscopo, Felix successit. Et ut tradit Sigonius libro citato, cum moris iam tunc esset, ut Episcopi antequam consecrarentur, rationem suæ fidei & obsequij redderent, & eam in Pontificum tabularium referrent, Felix Romam ad consecrationem obtinendam profectus, causam defectionis & tumultus querens, rationem more & instituto veteri non reddidit, sed fauore & potentia Romanorum Iudicum nixus, eam arbitratu suo exposuit: ac domum reuersus, Rauennates ab obedientia quam Romano Pontifici debeant, proposita antiqua sedis & Ecclesiæ suæ libertate ac dignitate auocauit. Ratio eius à Pontifice in Confessione B. Petri posita, post aliquot dies, altero quasi incendio afflata, reperta est: manente inde in contumacia sua Felice, neque Pontificis monitis, aut Imperatoris edictis obtemperante, annus effluxit. Ea res ad Iustinianum Imperatorem delata, animus eius offendit, & iram magno opere concitauit. Vnde sequenti anno cum Imperator audiret Felicem furere, neque vllis præceptis aures præstare, imo Pontificem Romanum velle in ordinem cogere, iusta indignatione commotus, armis sibi subiciendum, qui Pontificis impertum detractaret, existimauit: quidquid ille in hæc refecit, vel tacito Romani Pontificis consensu, vel suo iure, & auctoritate id se posse facere credidit. Ac propterea Theodorum Patritium, & Primitium exercitus, è Sicilia cum classe Rauennas mire, & Archiepiscopi, & Rauennatum insolentiam, & superbiam vindicare iussit. Quod vbi rescituit Felix, confestim & ipse auxilia & subsidia ex vicinis, ac subiectis Ecclesiis aduocauit, Ceruensis, Comacensis, Pompiliensis, Cefennati, Imolensis & Faentina, & cum his ad litus occurrit, ut impediret quo minus hostes è nauibus descenderent. Theodorus autem Classe ad oram Rauennatem appulsa, ut copias in terram exponeret, variis in locis eum occurrentibus sibi Rauennatibus depugnauit: atque his demum in fugam compulsis, bellicum ipsi vrbi Rauennæ terrore incussit, eamque breui vna eum ciuibus, & Archiepiscopo deditam capit. Quæstione deinde de seditionis locis habita, plerisque manifeste sceleris reos partim vita, partim ciuitate, partim fortunis omnibus spoliavit, Archiepiscopum autem catenis vincitum Constantinopolim deportari iussit. Et constitutis Rauennatum rebus, se in Siciliam retulit. Archiepiscopus à Iustiniano, candenti lamina obiecta, luminibus excæcatus, & in Pontum vna cum quibusdam aliis est relegatus. Ita insignis Rauennatis Ecclesiæ contumacia, exemplo apud posteros memorabili castigata est. Ferrur